

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยทั้ง 3 ด้านคือด้านความคิดคล่องแคล่ว ความคิดริเริ่ม และความคิดละเอียดลออ

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมตามรูปแบบพหุปัญญา จำแนกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดริเริ่ม และความคิดละเอียดลออ

ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเด็กปฐมวัย ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาล 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนบ้านเทิ้ม อำเภอบ้านฝ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานีเขต 4 จำนวน 26 คน

2. ตัวแปรที่วิจัย

2.1 ตัวแปรต้น (Independent Variable) คือ การจัดกิจกรรมตามรูปแบบพหุปัญญา (Multiple Intelligences) สาระการเรียนรู้การจัดกิจกรรมที่ใช้เป็นสื่อกลางตามรูปแบบพหุปัญญา มี 5 เรื่อง คือ

2.6.1 เรื่องฟันสวย

2.6.2 เรื่องครอบครัว

2.6.3 เรื่องโรงเรียนของหนู

2.6.4 เรื่องขยะ

2.6.5 เรื่องสัตว์เลี้ยง

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ 3 ด้านคือ ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดริเริ่ม และความคิดละเอียดลออ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดกิจกรรมตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ 3 ด้าน จำนวน 5 แผน
2. วิธีทัศนัยบันทึกการสังเกตพฤติกรรม ใช้สำหรับบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างร่วมกิจกรรมในแต่ละแผนการจัดประสบการณ์ ซึ่งจะนำผลมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้านพหุปัญญา เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับแผนการจัดประสบการณ์ครั้งต่อไป
3. แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ โดยการสัมภาษณ์และตรวจชิ้นงานในเพิ่มสะสมผลงานเด็ก จากการจัดประสบการณ์สิ้นสุดลงทุก ๆ กิจกรรม นำผลคะแนนที่ได้มาแยกความสามารถความคิดสร้างสรรค์เป็นรายด้าน แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละ
4. แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแยกเป็นรายด้านคือ ด้านความคิดคล้องแคล้วมีข้อสอบ 5 ข้อ โดยถามทีละข้อแต่ละข้อคำถามให้เวลาในการตอบ 50 วินาที ด้านความคิดริเริ่มมีข้อสอบ 5 ข้อ จากการตอบคำถามและการต่อเติมภาพ 3 ข้อ คือเติมภาพวงกลมภาพสี่เหลี่ยม และภาพสามเหลี่ยมให้สมบูรณ์ตามจินตนาการ และด้านความคิดละเอียดลออมีข้อสอบ 1 ข้อ โดยให้เติมส่วนประกอบของโครงร่างรถยนต์ที่หายไปให้สมบูรณ์ตามจินตนาการ แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. จัดกิจกรรมโดยแผนการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ 3 ด้านคือ ด้านความคิดคล้องแคล้ว ด้านความคิดริเริ่ม และด้านความคิดละเอียดลออ ด้วยข้อมูลจากเทปบันทึกวิธีทัศนัยระหว่างจัดกิจกรรม
2. เก็บข้อมูลเพิ่มสะสมผลงานเด็ก การสัมภาษณ์ การทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ใช้การวิเคราะห์เชิงคุณภาพและปริมาณ โดยเน้นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ นำเอาวิธีทัศนัยมาถอดและวิเคราะห์ร่วม เพื่อหาข้อสรุปเป็นความเรียง
2. การตรวจสอบข้อมูลใช้การตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) ด้านข้อมูล โดยนำข้อมูลจากเพิ่มสะสมผลงาน การสัมภาษณ์ การวัดความคิดสร้างสรรค์มาวิเคราะห์ร่วมกัน เพื่อศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก ทั้ง 3 ด้าน
3. หาค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละของคะแนนที่ได้จากเพิ่มสะสมผลงาน การสัมภาษณ์เด็กกลุ่มเป้าหมาย และแบบวัดความคิดสร้างสรรค์

สรุปผลการวิจัย

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบพหุปัญญา ตลอดเวลา 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ ๑-2 วัน ๆ ละ 40 นาที มีพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ดังนี้

1. ความคิดคล่องแคล่ว พบว่าการพัฒนาพหุปัญญาด้านภาษา จะช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดคล่องแคล่ว ซึ่งบ่งชี้ด้วยการที่เด็ก จะคิดหาคำตอบ ได้อย่างคล่องแคล่ว รวดเร็ว และมีคำตอบในปริมาณที่มาก ในเวลาที่จำกัดในระหว่างการเล่น ดั่งจะเห็นได้จากที่ผู้วิจัยถามคำถามเพียงคำถามเดียวในการเล่น แต่เด็กสามารถคิดหาคำตอบเกี่ยวกับตัวละครที่ชอบ และเหตุผล ได้อย่างหลากหลาย การพัฒนาพหุปัญญาด้านคณิตศาสตร์จากการตอบคำถาม ได้อย่างคล่องแคล่ว รวดเร็ว ให้ได้คำตอบในปริมาณที่มากในเวลาที่จำกัด การพัฒนาพหุปัญญา ด้านดนตรีและจังหวะจะช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดคล่องแคล่ว ซึ่งแสดงออก ด้วยการที่เด็กสามารถร้องเพลงได้อย่างรวดเร็ว ในเวลาที่จำกัด การพัฒนาพหุปัญญา ด้านร่างกาย และการเคลื่อนไหว จะช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดคล่องแคล่ว โดยเด็กสามารถเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะเพลง ได้อย่างคล่องแคล่ว

2. ความคิดริเริ่ม พบว่าการพัฒนาพหุปัญญาด้านรู้จักตนเอง จะช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดริเริ่ม เด็กที่มีความคิดริเริ่มจะมีความคิดในลักษณะที่แปลกใหม่แตกต่าง จากความคิดธรรมดา ซึ่งเกิดจากการนำเอาความรู้เดิมมาดัดแปลงและประยุกต์ให้เกิดเป็นสิ่งใหม่ ขึ้น อาทิ ในเรื่องสัตว์เลี้ยง เด็กวาดภาพสัตว์เลี้ยง แล้วเพิ่มเติมคำว่า สวนสัตว์ เป็นการเน้นใน ส่วนประกอบของภาพที่วาด และแตกต่างไปจากเพื่อน ซึ่งผลงานเหล่านี้ แสดงออกอย่างชัดเจน ถึงความคิดสร้างสรรค์ที่เกิดขึ้นกับเด็ก จากการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ที่ผู้วิจัยได้จัดขึ้น การพัฒนาพหุปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ จะช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดริเริ่ม โดยการที่เด็ก ๆ ถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นภาพ การพัฒนาพหุปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว จะช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่ม โดยเด็กแสดงท่าทางประกอบเพลงด้วยท่า ที่แปลกใหม่ แตกต่างจากเดิม

3. ความคิดละเอียดลออ พบว่าการพัฒนาพหุปัญญาด้านรู้จักตนเอง จะช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดละเอียดลออ เด็กจะมีความคิดในรายละเอียดเพื่อตกแต่งหรือ ขยายความคิดหลักให้ได้ความหมายสมบูรณ์ยิ่งขึ้น อาทิ ในเรื่องครอบครัว เด็กโยงความสัมพันธ์ จากประสบการณ์เข้ากับสิ่งใหม่ โดยวาดสมาชิกในครอบครัว สามารถบอกรายละเอียดของภาพ ได้ผลงานเหล่านี้ แสดงออกอย่างชัดเจนถึงความคิดสร้างสรรค์ที่เกิดขึ้นกับเด็ก จากการจัดกิจกรรม เสริมประสบการณ์ที่ผู้วิจัยได้จัดขึ้น การพัฒนาพหุปัญญาด้านคณิตศาสตร์จะช่วยส่งเสริมความคิด

สร้างสรรค์ ด้านความคิดละเอียดลออ โดยเด็กขยายความคิดหลักให้มีความหมายยิ่งขึ้นจากการแก้ปัญหา การพัฒนาพหุปัญญาด้านมนุษยสัมพันธ์นี้ จะช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดละเอียดลออ โดยเด็กจะใส่ใจจินตนาการคำตอบในระหว่างการสนทนากับผู้วิจัย และเพื่อน ด้อยคำที่พูดก็แสดงออกถึงความห่วงใยและมีเมตตา ครูณาไม่เฉพาะแต่กับเพื่อนมนุษย์เท่านั้น แต่กับเด็กก็แสดงออกไม่ต่างกัน จากบทสนทนาดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่ดีของเด็กกับเพื่อน ๆ มีความเป็นมิตร ให้คำแนะนำ ที่ปรึกษาชี้แนะเพื่อน และการมีความเมตตาครูณาต่อสัตว์อีกด้วย การพัฒนาพหุปัญญาด้านธรรมชาตินี้จะช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดละเอียดลออ จากการสนทนากับผู้วิจัย เด็กได้แสดงความคิด ในรายละเอียด เกี่ยวกับพฤติกรรมของสัตว์และการดูแลสัตว์ เพื่อเติมเต็มข้อมูลเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงของตน ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้แผนการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบพหุปัญญา จากนั้นทำการทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งพบว่าเด็กมีความคิดสร้างสรรค์ในระดับที่สูง ซึ่งเด็กมีการแสดงออกอย่างชัดเจนในการตอบคำถาม และภาพวาด ทั้งในระหว่างที่ดำเนินกิจกรรมและการทดสอบ แสดงว่าการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบพหุปัญญา ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ในช่วงเวลาของการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบพหุปัญญา กิจกรรมการเรียนรู้โดยการทำสนศึกษา ในกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เด็กปฐมวัยมีความสนใจ กระตือรือร้นต่อสิ่งที่เรียนรู้มากขึ้น เช่น การออกไปสำรวจสถานที่ต่าง ๆ ในโรงเรียน การออกไปสำรวจขณะในบริเวณโรงเรียน ทำให้เด็กปฐมวัยมีความตั้งใจในการปฏิบัติงานมากขึ้น เช่น การวาดภาพสถานที่ต่าง ๆ ในโรงเรียน และการวาดภาพขณะที่พบเห็น เป็นต้น ส่วนกิจกรรมในห้องเรียนที่เด็กสนุกสนานและให้ความสนใจมากที่สุดคือ การร้องเพลง การเคลื่อนไหวตามจังหวะ การปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน และการฟังนิทาน อภิปรายได้ดังนี้

การพัฒนาพหุปัญญาด้านรู้จักตนเองนี้ จะช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดริเริ่มและความคิดละเอียดลออ เด็กที่มีความคิดริเริ่มจะมีความคิดในลักษณะที่แปลกใหม่แตกต่างจากความคิดธรรมดา ซึ่งเกิดจากการนำเอาความรู้เดิมมาดัดแปลงและประยุกต์ให้เกิดเป็นสิ่งใหม่ขึ้น อาทิ ในเรื่องสัตว์เลี้ยง เด็กวาดภาพสัตว์เลี้ยง แล้วเพิ่มเติมคำว่า สวนสัตว์ เป็นการเน้นในส่วนประกอบของภาพที่วาด และแตกต่างไปจากเพื่อน ส่วนเด็กที่มีความคิดละเอียดลออ จะมีความคิดในรายละเอียดเพื่อตกแต่งหรือขยายความคิดหลักให้ได้ความหมายสมบูรณ์ยิ่งขึ้น อาทิ ในเรื่องครอบครัว เด็กโยงความสัมพันธ์จากประสบการณ์เข้ากับสิ่งใหม่ โดยวาดสมาชิกในครอบครัวว่ามีพ่อ แม่ พี่หอม พี่เหมม ผม สามารถบอกรายละเอียดของภาพได้ ว่ายายตายแล้วและไปอยู่บน

สวรรค์ มีโรงศพอยู่ในวัด แสดงให้เห็นถึงความคิดที่แปลกใหม่และแตกต่างไปจากธรรมดา บุคคลที่มีความสามารถในการเข้าใจตนเอง มักเป็นคนที่ชอบคิด พิจารณาไตร่ตรอง มองตนเอง และทำความเข้าใจถึงความรู้สึกและพฤติกรรมของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวันดี สุคติสิน (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า 1) เด็กปฐมวัยหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบพหุปัญญา มีความสามารถในการแก้ปัญหาตนเองและความสามารถในการแก้ปัญหา ตนเองที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นของเด็กปฐมวัย มีค่าสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย หลังการจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ มีค่าสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) การพัฒนาพหุปัญญาด้านภาษานี้ จะช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดคล่องแคล่ว ซึ่งเด็กจะคิดหาคำตอบได้อย่างคล่องแคล่ว รวดเร็ว และมีคำตอบในปริมาณที่มากในเวลาจำกัด 3) การพัฒนาพหุปัญญาด้านคณิตศาสตร์จะช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดคล่องแคล่ว จากการตอบคำถามได้อย่างคล่องแคล่ว รวดเร็ว และมีคำตอบในปริมาณที่มาก ในเวลาที่จำกัด และส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดละเอียดลออ โดยเด็กขยายความคิดหลักให้มีความหมายยิ่งขึ้นจากการแก้ปัญหาได้อย่างมีเหตุ ซึ่งสอดคล้องกับมัลลิกา เจตีย์ธาดา (2549 : 64) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมบูรณาการตามแนวคิดพหุปัญญาที่มีผลต่อทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ผลปรากฏว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมบูรณาการตามแนวคิดพหุปัญญามีทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) การพัฒนาพหุปัญญาด้านมิติสัมพันธ์นี้ จะช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดริเริ่ม เด็กมีความคิดที่แปลกใหม่ เป็นการถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นภาพ สอดคล้องกับ อัญชุลีกร อัมพรผล (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยโดยการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการ ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ มีความสามารถทางพหุปัญญาทุกด้านสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 5) การพัฒนาพหุปัญญาด้านดนตรีและจังหวะจะช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดคล่องแคล่ว ซึ่งเด็กสามารถร้องเพลงได้อย่างรวดเร็ว ในเวลาที่จำกัด 6) การพัฒนาพหุปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหวจะช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดคล่องแคล่ว โดยเด็กสามารถเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะเพลง ได้อย่างคล่องแคล่ว และด้านความคิดริเริ่ม เด็กแสดงท่าทางประกอบเพลงด้วยท่าที่แปลกใหม่แตกต่างจากเดิม สอดคล้องกับ สุพัตรา ตาสดี (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมการเล่นพื้นบ้าน ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถ ทางพหุปัญญาทั้ง

8 ด้าน ของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมการเล่นพื้นบ้าน อยู่ในระดับที่ดี ($\bar{X} = 9.58$) คิดเป็น ร้อยละ 95.91 และนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านมีความสามารถทางพหุปัญญา ทั้ง 8 ด้าน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 7) การพัฒนาพหุปัญญาด้านมนุษยสัมพันธ์ นี้จะช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดละเอียดลออ โดยเด็กคิดหาคำตอบจากการสนทนากับครู และเพื่อน เป็นคำพูดที่มีความหมายยิ่งขึ้น เกี่ยวกับความสัมพันธ์ที่ดี กับผู้อื่น สอดคล้องกับ รัตนภรณ์ ภูธรเลิศ (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการละครตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการละครตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้มีความสามารถทางพหุปัญญา ทั้ง 9 ด้าน ได้แก่ ความสามารถทางด้านภาษา ความสามารถทางด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ ความสามารถทางด้านมิติ ความสามารถทางด้าน ร่างกายและการเคลื่อนไหว ความสามารถทางด้านดนตรี ความสามารถทางด้านความเข้าใจระหว่าง บุคคล ความสามารถทางด้านความเข้าใจตนเอง ความสามารถทางด้านธรรมชาติ และความสามารถด้านอัตถถวนิยมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกช่วงของการเปรียบเทียบ และความสามารถทางพหุปัญญา มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่สูงขึ้นตลอดช่วงของการจัดกิจกรรม 8) การพัฒนาพหุปัญญาด้านธรรมชาติ นี้จะช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ด้านความละเอียดลออ จากการสนทนากับครู เด็กมีความคิด ในรายละเอียดเพื่อตกแต่งประ โยค ให้มีความหมายสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การจัดประสบการณ์ตามรูปแบบพหุปัญญาทำให้เด็กปฐมวัยกล้าแสดงออกต่อการปฏิบัติ กิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้น และทำให้เด็กปฐมวัยเกิดทักษะในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มร่วมกับผู้อื่น เกิดทักษะในการคิดสร้างสรรค์ และการนำเสนอกิจกรรมอื่นให้ผู้อื่นเข้าใจ ได้ เกิดทักษะในการสรุป องค์ความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรม และเกิดทักษะในการบอกวิธีการนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน ได้อย่างมีความหมาย สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2547 : 2-3) ได้กล่าวถึงพหุปัญญาว่า ความสามารถที่จะแก้ปัญหาหรือสรรค์สร้างสิ่งต่าง ๆ ภายใต้วฒฒนธรรมนั้น ๆ และหลาย ๆ วัฒนธรรม พร้อมทั้งจำแนกความสามารถของคน ไว้หลายลักษณะและมีการเพิ่มเติมอยู่เรื่อย ๆ ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็น การเรียนรู้ที่เด็กจะจดจำ ไปได้ยาวนานและได้แสดงความสามารถของตนเองได้อย่าง แท้จริง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การจัดประสบการณ์ตามรูปแบบพหุปัญญา ครูควรมีความอดทน ใจเย็น ไม่รีบเร่งให้เด็กแสดงพฤติกรรม ครูควรมีความยุติธรรม มีปฏิสัมพันธ์ และกระตุ้นให้เด็กทุกคน

แสดงความสามารถให้เต็มที่ ครูควรหมั่นสังเกตและจดบันทึกพฤติกรรมความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์ที่เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ

1.2 การจัดประสบการณ์ตามรูปแบบพหุปัญญา ควรนำรูปแบบพหุปัญญา ไปแทรกในกิจกรรมหลักประจำวัน จะทำให้เป็นผลการจัดประสบการณ์ที่มีความสมบูรณ์ และเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

1.3 การจัดประสบการณ์ตามรูปแบบพหุปัญญา ครูควรใช้ทักษะในการตั้งคำถาม การเสริมแรงเพื่อการกระตุ้น ให้เด็กเกิดทักษะความคิดสร้างสรรค์ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ได้อย่างมีความหมาย

1.4 การจัดประสบการณ์ ตามรูปแบบพหุปัญญา ที่หลากหลายอาจต้อง ใช้เวลานานกว่าที่กำหนดไว้ ครูผู้สอนอาจยืดหยุ่นเวลาได้ตามความเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาผลการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบพหุปัญญาที่มีต่อตัวแปรอื่น ๆ เช่น ความมีวินัยในตัวเอง ความคิดรวบยอด เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาผลการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบพหุปัญญากับกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ เช่น เด็กสมาธิสั้น เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เด็กปัญญาเลิศ

2.3 ควรมีการศึกษาวิธีการจัดกิจกรรมในรูปแบบอื่นๆ เพื่อพัฒนาความสามารถในด้านความคิดสร้างสรรค์ในเด็กปฐมวัย หรือกลุ่มตัวอย่างอื่น เช่น รูปแบบโครงการ รูปแบบวางแผน เป็นต้น